

Áldás, Békesség! Először is, szeretném az iskola nevében még egyszer megköszönni a gimnáziumnak adományozott, Nyilas Misi kútja című alkotását! Ez már nem az első alkalom, hogy ilyen jellegű adományban részesíti az intézményt. Mesélne arról, hogy mi ennek a különleges ajándékok formájában kifejezett kötődésnek az oka?

Mint valamikori volt diákja a Kollégiumnak, nagy szeretettel jövök ide vissza, mert nagyon kedves élményeim fűződnek hozzá. Ezek az élmények nem feltétlen tanulmányi eredményekhez kapcsolódtak, ezt mindenki tudja, mivel én éjjel-nappal, amikor lehetett faragtam és verseket írtam. De olyan különleges embereket ismerhettem itt meg, akik egy életen át meghatározóak lettek számomra. Ezt a közösségélményben való gyarapodást pedig ilyen formában próbálom viszonzni az egykori iskolámnak.

Tudna arról mesélni, hogy miért pont a Debreceni Református Kollégiumot választotta?

Az az igazság, hogy nem magamtól választottam. Édesapám nagyon szeretett volna lelkipásztor lenni, de ezt az adott körülmények között, az 1950-es években nem tehettem meg, viszont azt szerettem volna, hogyha helyette én leszek lelkipásztor. Én azt hittem, mikor ide bekerültem, akárcsak Nyilas Misi, az elveszett, kis apró, csetlő-botló falusi diák, hogy itt mindenki lelkipásztor lesz, aki bekerül. Tehát először meg voltam egy kicsit szeppenve, de aztán nagyon jól fogadták itt a fiatalokat, a felsősök egyből a szárnyaik alá vettek és rögtön elkezdtek nekünk segíteni, úgyhogy nem éreztük magunkat elveszve. Kollégista voltam természetesen, mert az sokkal jobb, mint bejárni, hiszen a közösség életében így részt tudtunk venni. Az önképzőkör egy nagyszerű találmány volt és nagyon jól működött akkor is, csakúgy mint a Kántus, aminek szintén tagja

voltam. Bár nem rendelkeztem kimagasló tanulmányi eredményekkel, de az fantasztikus élménynek számított, hogy elmehettünk gyülekezetekbe hétvégre, és ott énekelhettünk. A helyieknél voltunk ilyenkor elszállásolva. Az ezeken az alkalmakon szerzett tapasztalataim az egyszerű falusi életről rám akkora hatást gyakoroltak, hogy a későbbi munkáimban is tovább vittem őket.

Ezek szerint bővelkedett közösségi programokban az iskola?

Igencsak pezsgő kulturális élet zajlott a gimnáziumban. Én akkor írtam már verseket és másodikos koromban egy költői estét is csináltak nekem a nagyobb diákok, amelynek nagy sikere lett. Később pedig a kollégiumi önképzőkörnek lettem vezetője és még színjátszókört is működtettünk. Ami megfogott az itt töltött idő alatt, hogy ez a zárt világ teljesen más értékrendekkel bírt, mint a külső. Ezzel a mentalitással, amit több mint 400 éve magában hordoz az iskola, sok másik intézmény nem rendelkezik. Ezt csak a Refi tudja. Itt az a sok száz év tovább öröklődik úgy, hogy közben mindenki hozzáteszi a magáét.

Így utólag mit jelent az, hogy volt Refisnek mondhatja magát?

Itt van a mellényemen ez a refis embléma. Ezt én belefoglaltam egy ezüstbe, hogy ki tudjam tűzni. Ez mindent elárul. Ennyi év után is, én erre büszke vagyok, hogy ide járhattam. A művészetemhez és az identitásomhoz is sokat hozzá tett az iskola.

Visszatérve a fiatalkorára, említette, hogy nem teljesen az Ön döntése volt az iskolaválasztás. Felmerül bennem a kérdés, hogy ez esetleg nem váltott ki lázadó magatartást Önből?

Lázadás az volt, de nem magával a Refivel szemben, hanem sokkal inkább a világgal. Ez meglátszott a megjelenésemen. Én készítettem magamnak nyírfakéregből sarukat, lepedőből varrtam magamnak kőgombokkal inget, és a tarisznyámon egy száraz béka fityegett, de olyan jámbor képem volt hozzá. Én nem lázítottam senkit, ezt éreztem magaménak. És ez jól is volt így. Nem szólt bele az iskola. Én egy öntörvényű művész voltam már akkor is. Fontos, hogyha az embernek gondolatai vannak, akkor megtalálja azt a formát, ahogy ki tudja magát fejezni. Én úgy is jöttem el az iskolából, hogy tudtam már itt, hogy ez az én utam, és sikerült is ezt tovább vinni.

Akkor a művészetét nem akadályozta meg az iskola semmilyen szinten?

Nem akadályozta meg, sőt! Persze gyakran a matek órákon is a pad alatt faragtam és verset írtam, a szilenciumokról nem is beszélve, ahol tanulni kellett volna. Nem tehettem róla, rendszeresen megfogadtam egy-egy éppen megúszott felelés után, hogy most már tanulni fogok, de mindig olyankor jutottak eszembe a legszebb gondolatok a versíráshoz, ami mégiscsak fontosabb volt számomra. Az osztályfőnököm is látta, hogy engem mi foglalkoztat, elvitt engem a Déri Múzeum raktárába, és én ott szabadon használhattam, csodálhattam a tárgyakat. Segítséget mindig kaptam.

Akkor a tanár-diák kapcsolat már akkor is erős lehetett.

Igen, ez egy rendkívül fontos dolog és a tanárok rendszerint törekedtek is arra, hogy teljesen személyes legyen a kapcsolat köztük és a diákok között. Az udvaron megállítottak, megkérdeztek, számon tartották, ha valami történt velünk. Az osztályfőnökünk olyan volt, mint egy tyúkanyó. Nem csak ekkor, de utólag is ugyanúgy számon tartanak, érdeklődnek utánunk.

Én is azt tapasztalom, hogy az iskola mindenkit segít, hogy kiteljesedhessen, és megtalálhassa a maga útját, és az Ön története is ezt igazolja, jó példa erre.

Végezetül, tudná összegezni röviden, mit jelent az a számára, hogy volt Refisnek mondhatja magát?

Itt van a mellényemen ez a refis embléma. Ezt én belefoglaltam egy ezüstbe, hogy ki tudjam tűzni. Ez mindent elárul. Ennyi év után is, én erre büszke vagyok, hogy ide járhattam. A művészetemhez és az identitásomhoz is sokat hozzatett az iskola.

Remélem mindez töretlenül így marad a jövőben is! Köszönöm szépen ezt a nem mindennapi beszámolót!

Köszönöm én is!

***Készítette: Győri Zsófia, 10.D osztályos tanuló,
a Csokonai Vitéz Mihály Önképzőköri tagja***